

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ คือ

- ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้
- ตอนที่ 2 ลักษณะนิสัยนักศึกษา
- ตอนที่ 3 แบบการเรียนของนิสิตนักศึกษา
- ตอนที่ 4 การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

แกรี่ และ คิงส์เลย์ (Garry and Kingsley, 1970) ได้อธิบายถึงลักษณะการเรียนรู้ว่า มี 3 ประการคือ

1. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ เพราะมีวัตถุประสงค์ หรือแรงจูงใจ
2. การเรียนรู้เกิดจากการพยายามตอบสนองหลายรูปแบบ เพื่อบรรลุถึงเป้าหมาย คือ การแก้ปัญหา

3. การตอบสนอง จะต้องกระทำจนเป็นนิสัย

นักวิชาการอีกท่านหนึ่งคือ เมดนิค (Mednick, 1964) ได้พูดถึงลักษณะการเรียนรู้ไว้ดังนี้คือ

1. การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
2. การเรียนรู้เป็นผลจากการฝึกฝน

3. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรจนเกิดเป็นนิสัย
มิใช่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชั่วคราวชั่วคราวเท่านั้น

4. การเรียนรู้มีอาจสังเกตได้โดยตรง เราทราบแต่การกระทำที่เกิดจากการ
เรียนรู้แล้วเท่านั้น

นอกจากนี้ ฮิลการ์ดและเบอเวอร์ (Hilgard and Bower, 1966) ยังได้
กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับเมดเนคว่า "การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้
พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกฝนและประสบการณ์ แต่มิใช่ผลจากการ
ตอบสนองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณ หรืออวัชภาวะ หรือ จากการเปลี่ยนแปลง
ชั่วคราวของร่างกาย เช่น ความเมื่อยล้า พืชของยา เป็นต้น

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผล
ของปฏิกิริยาตอบสนองที่เกิดจากการฝึกฝนและประสบการณ์ของบุคคล

ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการเรียนรู้นี้ บลูม (Bloom,
1956) กล่าวว่า เมื่อเกิดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นถึง 3
ประการ จึงจะเรียกเป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive
Domain) เมื่อคนได้เรียนรู้สิ่งกับ (Concept) ใหม่ ๆ จะเกิดความรู้ความเข้าใจใน
สิ่งแวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น และสามารถนำเอาความรู้ความสามารถไปใช้ในการดำรง
ชีวิต สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประเมินหรือตัดสินสิ่งต่าง ๆ ได้

2. การเปลี่ยนแปลงด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) ทำให้คนมี
ทักษะในการทำสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การใช้มือ การว่ายน้ำ ฯลฯ ซึ่งเป็นทักษะทางร่างกาย
(Physical Skills) หรือทักษะทางอารมณ์ ความมีวินัยในตนเอง มีขันติ ฯลฯ ซึ่งเรียกว่า
Psychological Skills

3. การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทัศนคติ (Affective Domain) เป็นการเปลี่ยน
แปลงทางด้านจิตใจ ทัศนคติ และความซาบซึ้งต่อค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ ของ
สังคม เชื่อและสนใจในวิทยาศาสตร์ (Scientific Attitude)

การเปลี่ยนแปลงนี้จะเริ่มจากข้อ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ พฤติกรรมที่แสดงออกมา
มักเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงถึงด้านที่ 3 แล้ว

ในกระบวนการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่ง กายเอ่ (Gagne อ้างถึง ใน กมลรัตน์ หล้าสงษ์, 2524) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. ผู้เรียน (The Learner)
2. สิ่งเร้า (Stimulus) หรือสถานการณ์ต่าง ๆ (a stimulus situation) โดยสิ่งเร้าหมายถึงสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียน และสถานการณ์ต่าง ๆ หมายถึง สถานการณ์หลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้นรอบตัวผู้เรียน

3. การตอบสนอง (Response) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับสิ่งเร้า กล่าวได้ว่าผู้เรียน (The Learner) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ องค์ประกอบแรกของการเรียนรู้ การเรียนรู้นั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้ที่รู้ด้วยตนเอง พบเอง เห็นเอง และเปลี่ยนแปลงประสบการณ์และพฤติกรรมด้วยตัวเอง (ทองจันทร์ หงส์ดารมภ์, 2524) นอกจากนี้ในการเรียนรู้อย่างต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่ง กมลรัตน์ หล้าสงษ์ (2528) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลไว้ว่า มนุษย์เรามีความแตกต่างกันทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความถนัด ความแตกต่างทั้ง 5 ด้านนี้ เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยตรง อันจะเป็นผลให้มนุษย์เรามีการรับรู้ได้แตกต่างกัน

นอกจากนี้ สรุศักดิ์ หลาบมาลา (2524) ยังได้กล่าวว่า ความอยากรู้อยากเห็น เป็นสิ่งที่นำไปสู่การเรียนรู้ และการเรียนรู้ไม่ควรจะขึ้นอยู่กับผู้สอน แต่ควรเป็นสัญชาตญาณที่ขึ้นอยู่กับผู้เรียน และติดตัวผู้เรียนไปตลอดชีวิต เขาได้เสนอแนะกระบวนการเรียนรู้ 3 ลักษณะ ของ นอร์แมน (Norman, 1977) ไว้ดังนี้ คือ

1. Accretion หมายถึง การเพิ่มเติมความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เก่า
2. Restructuring หมายถึง การวางโครงสร้างความรู้เสียใหม่ จัดระบบใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เก่าและความรู้ใหม่
3. Fine tuning หมายถึง การปรับโครงสร้างของความรู้ที่มีอยู่ให้สะดวกต่อการนำไปใช้ ตามวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสม

ผู้เรียนแต่ละคนอาจจะมี ความแตกต่างกับกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 ประการนี้ ซึ่งผู้สอนไม่อาจทราบได้ว่าแต่ละคนมีความแตกต่างไปมากน้อยเพียงใด ฉะนั้นผู้สอนควรจะชี้ให้เห็นความเกี่ยวพันระหว่างความรู้เก่าและใหม่ที่เรียนไปแล้ว

การเรียนรู้มีได้ขึ้นอยู่กับขบวนการเรียนรู้เท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับ ความพร้อม การฝึก และผลของการฝึก ซึ่ง ทอร์นไดค์ (Thorndike) ได้ตั้งกฎของการเรียนรู้ไว้ 3 ประการ เรียกว่า Thorndike's Laws of Learning (อ้างถึงใน จิตราว สุวานิช, ม.ป.บ.) ซึ่งนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และยังคงเป็นหลักความจริงที่ใช้ได้อยู่เสมอ คือ

1. กฎของความพร้อม (The Law of Readiness) เขาอธิบายว่า เมื่อใดก็ตามที่ความพร้อมจะเรียนเกิดขึ้น คนเราจะเรียนได้ดี ถ้าคนเรามีความพร้อมที่จะเรียนเกิดขึ้นแล้ว ไม่ได้เรียน จะมีแต่ความอึดอัดรำคาญใจ ถ้าคนเรายัง ไม่มีความพร้อมที่จะเรียนเกิดขึ้น แต่ถูกบังคับให้เรียนจะมีแต่ความอึดอัดรำคาญใจ

2. กฎของการฝึก (The Law of Exercise) ตามกฎนี้เขาอธิบายว่า สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อมจะทำให้ผู้ฝึกมีความคล่อง และสามารถทำได้ดี (The Law of Use) ในทางตรงกันข้าม สิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัด หรือทอดทิ้งไปนานแล้ว ย่อมจะทำให้ทำไม่ได้ดี (The Law of Disuse)

3. กฎของผล (The Law of Effect) พฤติกรรมอันใดก็ตามที่กระทำแล้ว ได้รับผลน่าพอใจ คนเราก็จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก แต่พฤติกรรมใดที่กระทำแล้ว ไม่ได้รับความพอใจ คนเราก็จะพยายามหลีกเลี่ยง ไม่อยากกระทำ

นอกจากนี้ โคลบ และฟราย (Kolb and Fry, 1975 อ้างถึงใน อุ่นตา นพคุณ, 2524) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนรู้และตัวผู้เรียนไว้ว่า นิสิตนักศึกษาหรือผู้ใหญ่ผู้นั้นจะเข้าสู่ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เขาได้เลือกไว้ตามเอกลักษณ์ของเขาเป็นหลัก นิสิตนักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และแบบการเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดโปรแกรมการศึกษา การเรียนการสอน ควรคำนึงถึงความแตกต่างที่แท้จริงเหล่านี้ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2526) นิสิตนักศึกษาบางคนอาจเรียนได้ดีด้วยการฟังอธิบาย ฟังการรายงาน หรือบางคนอาจเรียนได้ดีถ้ามีกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง และมีอุปกรณ์การสอน ชอบการเรียนโดยการอ่าน ค้นคว้าศึกษาตามลำพัง หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ

ตอนที่ 2

ลักษณะของนิสิตนักศึกษา

ลักษณะทั่วไปของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ ผู้ที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีอายุประมาณ 17-26 ปี ซึ่งนับว่าอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยธรรมชาติแล้วจะเป็นผู้ที่มีอารมณ์รุนแรง มีอุดมคติสูง หนีไม่ได้ต่อความไม่ยุติธรรมของสังคม (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530) มีความสามารถทางพุทธิปัญญาสูง มีความอดทน มีความรับผิดชอบ มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบความเป็นอิสระ มีความหวังและความตั้งใจสูง สนใจต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สนใจการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการประดิษฐ์ และมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนสูง (ไพฑูรย์ สันลารัตน์, 2524)

Clark (1962) ได้แบ่งรูปแบบของนิสิตโดยอาศัยพื้นฐาน 2 แนวทาง คือ ความคิดหรือปัญญาเป็นหลัก อีกทางหนึ่ง คือ ทางสถาบัน โดยพื้นฐานทางความคิดจะมี 2 กลุ่ม กลุ่มที่สนใจความคิดความอ่านสูง กับไม่เห็นวิชาการมากนัก ในแง่สถาบันก็คือ กลุ่มที่เป็นสถาบันมาก กับกลุ่มที่สนใจวงนอกออกไป เมื่อมาพิจารณาพร้อมกันแล้ว จะได้กลุ่มนิสิตนักศึกษา 4 กลุ่ม (ดูตารางประกอบ) คือ

+ ความคิด -

		วิชาการ + +	กิจกรรม + -
สถาบัน +			
		ก้าวหน้า - +	วิชาชีพ - -
สถาบัน -			

1. กลุ่มวิชาการ (Academic Subculture) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จะเห็นว่าชีวิตมหาวิทยาลัยต้องเป็นไปเพื่อการเรียน สนใจอยู่กับวิชาการ รายงาน เกรด และความหวังที่จะได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป ชีวิตของนิสิตกลุ่มนี้จะผูกพันกับห้องเรียน และสถาบันของตนเองอย่างมาก

2. กลุ่มก้าวหน้า (Non-conformist Subculture) เป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่สงสัยและไม่เชื่อในค่านิยมและแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นอยู่ มีความคิดเป็นอิสระของตนเอง มีแนวโน้มที่จะต่อต้านสถาบัน ต้องการสร้างสรรค์สังคมที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น คือ เรื่องสังคมสำคัญกว่าสถาบัน

3. กลุ่มกิจกรรม (Collegiate Subculture) กลุ่มนี้ไม่สนใจการเรียนและตำรา และก็ไม่นิยมสังคมและความคิด แต่สนใจในกิจกรรมกีฬา สันทนาการ และบันเทิง ผูกพันกับสถาบันสูง

4. กลุ่มอาชีพ (Vocational Subculture) เป็นกลุ่มที่สนใจเรียนเพื่อให้ตนเองจบไปประกอบอาชีพได้เป็นหลักสำคัญ ไม่สนใจกับความคิดความอ่านอย่างแท้จริง ไม่สนใจกับกิจกรรมทุกประเภท ไม่ผูกพันกับสถานศึกษามากนัก

สำหรับประเทศไทยได้มีการจำแนกลักษณะของนิสิตนักศึกษา โดยใช้ลักษณะการเรียนและความมุ่งหวังในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์ ดังนี้

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) ได้แบ่งลักษณะการเรียนของนิสิตนักศึกษาตามสถิติปัญหาไว้ 4 ประเภท คือ

1. ประเภทเฉลียวฉลาดและไว นิสิตนักศึกษาประเภทนี้มีความมั่นใจในตนเองสูง สามารถมองเห็นเหตุและผลได้ชัดเจน รักการค้นคว้า ศึกษาด้วยตนเองโดยการอ่าน และฟัง การอภิปรายทางวิชาการในที่ต่าง ๆ มีความสนใจในสิ่งรอบด้าน มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน เพียงแต่อาจารย์กล่าวถึงหัวข้อ ก็สามารถจะเข้าใจสาระข้อความที่จะอธิบายในหัวข้อต่าง ๆ นั้นได้อย่างดี สามารถรับรู้ได้รวดเร็ว นิสิตนักศึกษาประเภทนี้มีเพียงร้อยละ 5 ของกลุ่มทั้งหมด

2. ประเภทฉลาด นิสิตนักศึกษาประเภทนี้มีความพร้อมที่จะศึกษามีความคิดเหตุผลดี สามารถเรียนได้ทุกแขนงวิชา เพียงแต่อาจารย์พูดถึงหัวข้อที่จะสอนและอธิบายเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อยก็เข้าใจสาระที่อาจารย์สอนได้เป็นอย่างดี นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มีเพียงร้อยละ 15 ของกลุ่มทั้งหมด

3. ประเภทปานกลาง นิสิตนักศึกษาประเภทนี้มีความพร้อมบางประการสำหรับการศึกษาด้านพื้นฐานความรู้ แต่ไม่พร้อมเรื่องอุปกรณ์และเงินค่าหน่วยกิต หรือพร้อมเรื่องการเงิน แต่ไม่พร้อมเรื่องวิธีการศึกษาระดับอุดมศึกษา ไม่เข้าใจวิธีการจดคำบรรยายจับประเด็นไม่เป็น ขาดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง หรือบางกรณีไม่พร้อมด้าน

พื้นฐานการศึกษา ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษามาแล้ว ลักษณะนิสัยนักศึกษาประเภทนี้อาจจำเป็นต้องบอกถึงหัวข้อที่จะสอน อธิบายสาระแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ นิสิตนักศึกษาประเภทนี้มีประมาณร้อยละ 70 ของกลุ่มทั้งหมด

4. ประเภทอ่อน นิสิตนักศึกษาประเภทนี้เป็นกลุ่มที่เรียนและรับรู้ค่อนข้างช้า อาจารย์ผู้สอนจะต้องอธิบายหัวข้อของการสอน เหตุผลที่สอน ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน ขยายหัวข้อแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน ยกตัวอย่างประกอบ ให้ทำแบบฝึกหัดและอธิบายซ้ำ ๆ หลายครั้งกว่าจะเข้าใจได้ ส่วนใหญ่กลุ่มนี้มักจะเข้าเรียนเสมอ แต่ไม่เคยสอบได้คะแนนดีเลย นิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้มีประมาณร้อยละ 10 ของกลุ่มทั้งหมด

ลักษณะนิสัยนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนมีหลายประเภทดังกล่าวแล้ว จึงเป็นเหตุให้การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาประสบปัญหา กล่าวคือ ถ้าอาจารย์สอนเร็วไป นิสิตนักศึกษาประเภทปานกลางและประเภทอ่อนจะตามไม่ทัน ถ้าสอนช้าไปประเภทเฉลียวฉลาดและไว กับประเภทฉลาดก็จะเบื่อหน่าย แต่อย่างไรก็ตามในการสอนอาจารย์จำเป็นต้องยึดนิสิตนักศึกษาประเภทปานกลางเป็นหลัก และให้งานทำเพิ่มเติม เมื่อสอนเสร็จแล้วอาจมอบหมายให้นิสิตนักศึกษาประเภทเฉลียวฉลาดและไว และประเภทฉลาดช่วยแนะนำประเภทอ่อนในการทำแบบฝึกหัดต่อไป

นอกจากนี้ สรรเสริญ อุษัยเฉลิม (2514) ได้แบ่งนิสิตนักศึกษาไทยออกเป็น 3 ประเภท คือ พวกแรกเป็นประเภทที่มาเรียนเพื่อหาความรู้อย่างเดียว ไม่สนใจสิ่งแวดล้อมภายนอก เป็นหนอนหนังสือ พวกที่สองเป็นประเภทมาเรียนเพื่อแสวงหาความรู้เพื่อตนเอง และสังคม มักจะใช้เวลาว่างออกไปบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือสังคมให้ดีขึ้น และพวกที่สาม คือ ประเภทแสวงหาแนวคิดใหม่ ซึ่งพวกนี้บางครั้งได้ชื่อว่าเป็นพวกหัวก้าวหน้า หรือปัญญาชน ส่วนเดือนใจ ชิวภักดี (2516) ได้จำแนกลักษณะของนิสิตนักศึกษาตามความมุ่งหวังในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยออกเป็น 2 ประเภท คือ นิสิตนักศึกษาที่เข้ามาเรียนเพราะต้องการเรียน และนิสิตนักศึกษาที่เข้ามาเรียนเพราะความจำเป็น และ อนุช อภาภิรม (2517) ได้แบ่งลักษณะการใช้ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไว้ 3 ประเภท คือ พวกแรกเป็นประเภทไม่เอาไหน นิสิตนักศึกษาประเภทนี้เรียนเพื่อให้จบการศึกษาเท่านั้น ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม มีประมาณร้อยละ 80 พวกที่สองเป็นประเภทนักกิจกรรม นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ชอบเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภท ไม่ค่อยสนใจการเรียน มีประมาณร้อยละ 10 และพวกที่สาม ได้แก่ ประเภทร่อนวิชา นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ชอบคิดค้นและเสนอทฤษฎีต่าง ๆ เสมอ ชอบช่วยเหลือสังคม โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม มีประมาณร้อยละ 10

การแบ่งกลุ่มนิสิตนักศึกษาไม่ว่าจะแบ่งแบบใด ต่างก็แสดงลักษณะเด่นของแนวคิดที่ ว่านิสิตนักศึกษา มีความนึกคิด มีทัศนคติ และมีแบบแผนพฤติกรรมในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ออกไป อันจะมีผลทำให้นิสิตศึกษามีลักษณะการเรียนรู้ หรือมีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่ง อาจารย์ผู้สอนควร ได้ตระหนักในความต่างนี้ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่อง สำคัญมากที่อาจารย์จะต้องคำนึงถึงลักษณะของนิสิตนักศึกษาประกอบด้วย จึงจะทำให้นิสิตนัก- ศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดีมีประสิทธิภาพ (สังต์ อุทรานนท์, 2529) ซึ่งตรงกับแนวคิดของ เคมพ์ (Kemp, 1971) ที่ว่า อาจารย์จำเป็นต้องรู้จักนิสิตศึกษาก่อน การรู้จักนิสิตศึกษา จะ เป็นผลดีต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ช่วยให้การกำหนดจุดประสงค์ของการสอนมีความเหมาะสมกับนักศึกษา
2. ช่วยให้การกำหนดเนื้อหาสาระที่จะสอน เหมาะสมกับระดับความรู้ความ สามารถของนักศึกษา
3. ช่วยในการแบ่งกลุ่มนักศึกษาหรือมอบหมายงานให้พอเหมาะกับความรู้ความ สามารถ
4. ช่วยให้อาจารย์ทราบว่า ในระหว่างการเรียนการสอนควรช่วยเหลือนักศึกษา กลุ่มใด หรือคนใดเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ทันผู้อื่น

ตอนที่ 3

แบบการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับแบบเรียน

นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความสนใจศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความ ต่างต่างระหว่างบุคคลด้านต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพของ กระบวนการเรียนการสอน ผลการศึกษาค้นคว้า เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า นิสิตศึกษามีความต่าง ต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม เชาวน์ปัญญา และความคิด (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2528) อาจารย์ควรจะยอมรับและทำความเข้าใจในลักษณะดังกล่าวของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน เพราะนิสิตนักศึกษาแต่ละคนเรียนได้ดีในสภาพที่แตกต่างกัน อีกทั้งมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกันไป เฉพาะตัว แบบการเรียนรู้ของนิสิตศึกษาย่อมเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ ของนิสิตนักศึกษาด้วย (Dunn, 1981)

ความหมายของแบบการเรียนรู้

เมื่อพิจารณาถึงความหมายของแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) พบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายอย่างด้วยกัน แต่ที่เด่น ๆ คือ ลักษณะนิสัยของนักศึกษาในการแก้ปัญหาหรือการคิด หรือการเรียนรู้ (Rowntree, 1981) วิธีการที่นักศึกษาชอบใช้ในการแก้ปัญหา การคิด หรือการเรียนรู้ที่แต่ละคนชอบ บางครั้งอาจเรียกแบบการคิด (Cognitive Styles) (Page, Thomas and Marshall, 1977) ผลรวมของความคิดของนักศึกษาเองเกี่ยวกับทิศทางที่นักศึกษาต้องการเรียนรู้ (Dunn and Other, 1981) ซึ่งเป็นลักษณะและวิธีการที่นักศึกษาชอบใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ (อัจฉรา ชรรมาภรณ์, 2530) แบบการเรียนรู้จึงหมายรวมถึงลักษณะและวิธีการที่นักศึกษาแต่ละคนชอบใช้ในการรู้ เรียนรู้ การคิด หรือการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ บางครั้งอาจเรียกว่า แบบการคิด (Cognitive Styles)

แบบการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา

นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไปมีความสามารถทางพุทธิปัญญา (Cognitive Mental Ability) อยู่ในระดับสูงกว่าบุคคลในวัยเดียวกันอยู่บ้าง โดยเฉพาะมีความกระตือรือร้น และอุดมการณ์สูง (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2524) นิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีแบบการเรียนรู้เป็นของตนเอง ได้มีนักการศึกษาจัดแบ่งแบบการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาไว้หลายท่านด้วยกัน

แมนน์ และคนอื่น ๆ (Mann and Other, 1970 อ้างถึงใน Kozma Belle and Williams, 1978) ศาสตราจารย์ทางจิตวิทยา ณ มหาวิทยาลัยมิชิแกน (Michigan University) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน เขาแบ่งแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนออกเป็น 8 แบบ คือ

1. แบบยินยอม (The Compliant Students) ผู้เรียนแบบนี้มีลักษณะเป็นคนที่มีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียน และชอบเข้าชั้นเรียน ตั้งใจทำงาน นอกจากเพื่อให้ถูกใจอาจารย์แล้วยังให้ถูกใจผู้ปกครองด้วย ผู้เรียนแบบนี้ไม่ชอบห้องเรียนที่ปล่อยปละละเลย ขาดระเบียบ สิ่งที่สำคัญของผู้เรียนกลุ่มนี้ คือ ต้องการความเข้าใจกับวิชาที่เรียน

2. แบบวิตกกังวล (The Anxious Dependent Students) ผู้เรียนแบบนี้มีลักษณะเป็นคนที่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนสูง รู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถในการเรียน ประกอบกับแรงกดดันจากผู้ปกครองเป็นผลให้ผู้เรียนมีความกลัวและวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียนอยู่เสมอ

3. แบบท้อใจ (The Discouraged Workers) ผู้เรียนแบบนี้มีลักษณะเป็นคนที่ไม่มีความพึงพอใจในตนเอง เมื่อเกิดความผิดพลาด หรือบกพร่องก็มักจะโทษตัวเอง ต่ำหน้าตัวเองว่าไม่ดี มีทัศนคติต่อตนเองในทางลบ จะทำอะไรก็ทำให้เกิดความหมดอาลัย หือแท้และมีความวิตกกังวลเกิดขึ้น ชอบแยกตัวออกจากผู้อื่น

4. แบบอิสระ (The Independent) ผู้เรียนกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นผู้เอาตัวสูงกว่าผู้อื่น อย่งเห็นได้ชัด มีสติปัญญาดี มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิสระในตนเองในขณะที่ผู้เรียนคนอื่น ๆ ลึบสนวิตกกังวล พวกนี้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของการเรียน วัตถุประสงค์ และการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์

5. แบบวีรบุรุษ (The Heroes) ผู้เรียนแบบนี้เป็นพวกอยู่แนวหน้า เป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียงโด่งดังทางการเรียน กับบทบาทการก่อประท้วง ผลงานของกลุ่มนี้ทั้งประเภทสร้างสรรค์และสร้างปฏิปักษ์ และก่อให้เกิดความไม่พอใจขึ้นอย่างรุนแรงได้ ความภูมิใจในอำนาจเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้พวกนี้พยายามสร้างเอกลักษณ์โดยการแสดงออก

6. แบบปฏิปักษ์ (The Snipers) ผู้เรียนแบบนี้ เป็นพวกที่มองโลกในแง่ร้าย เกี่ยวกับความสามารถของตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ เป็นพวกหลบหลีก มักไม่ยอมเผชิญซึ่ง ๆ หน้ากับอาจารย์ สร้างความขัดแย้งวุ่นวาย มีแนวโน้มเป็นปฏิปักษ์กับอาจารย์ผู้สอน

7. แบบแสวงหาความสนใจ (The Attention Seekers) ผู้เรียนประเภทนี้เน้นทางด้านสังคมมากกว่าสติปัญญา ต้องการสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์และผู้เรียนด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น พูดคุย แสดงตัว คุยโม้ แสดงและเล่าเรื่องตลกต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสนใจ เกิดการยอมรับในหมู่เพื่อนฝูง ในแวดวงผู้เรียน เพราะต้องการปิดบังเพื่อนเกี่ยวกับการเรียนของตนเอง

8. แบบสงบเงียบ (The Silent Students) ผู้เรียนประเภทนี้เป็นพวกที่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการอภิปรายในกิจกรรมการเรียน พูดน้อย มักจะเงียบเฉยไม่ทำอะไรทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีน้อย ไม่ชอบทำกิจกรรมการเรียน ทำให้เกิดความห่างเหินกับผู้สอน ผู้สอนไม่เข้าใจผู้เรียน เพราะผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มน้อย

แบนด์ และคนอื่น ๆ (Bandt and Others, 1974 อ้างถึงใน อัจฉรา ภาณุรัตน์, 2529) ได้แบ่งแบบการเรียนของนิสิตนักศึกษาตามบุคลิกภาพ และการแสวงหาความรู้ไว้ 12 แบบด้วยกัน คือ

1. แบบนักสืบ (The Detective) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ มีความขยันหมั่นเพียรศึกษาเนื้อหาวิชาอย่างละเอียด แต่ไม่สามารถจัดระบบเนื้อหาที่สัมพันธ์ เข้ากันเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษามีจุดอ่อน คือ ไม่สามารถทำข้อสอบประเภทที่ถามลึกซึ้ง ได้ดีกว่าการถามความจำในเนื้อหา

2. แบบผู้ชำนาญเฉพาะ (The Technician) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ชำนาญและเก่งในการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ มีการแสดงออกให้เห็นความสามารถในเชิงประดิษฐ์ แต่จะมีปัญหาในเรื่องของปัญหาและความรู้ เขาจะสนใจในเรื่องของประสบการณ์มากกว่าความรู้เดิม

3. แบบนักไม่สันติภาพ (The Pacifist) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ชอบความสงบ เข้าชั้นเรียนประจำ จะจดบันทึกทุกข้อความที่อาจารย์สอน แต่ไม่สามารถจำข้อความหรือสิ่งที่จดได้ ดังนั้นจึงได้รับความรู้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

4. แบบเจ้าความคิด (The Idea Man) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ มีแนวคิดพิเศษเฉพาะตัว พยายามตั้งทฤษฎีเป็นของตัวเอง มักตั้งคำถามที่ท้าทายในชั้นเรียน และชอบสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์หลังเลิกเรียน พวกนี้ไม่ชอบนั่งศึกษาให้ลึกซึ้งตามลำพัง จะเรียนวิชาที่มีลักษณะกว้าง ๆ ได้ดี

5. แบบโดดเดี่ยว (The Isolationist) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้มีความรู้มาก มีความสามารถในการรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียด แต่ขาดการสัมพันธ์หรือเชื่อมต่อ เขาสามารถรายงานแนวคิดทฤษฎีของนักคิดคนสำคัญได้ดี แต่ไม่สามารถเปรียบเทียบความแตกต่าง และรวมหัวข้อย่อย

6. แบบนักปรับปรุง (The Revisionist) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้มีแนวคิดและค่านิยมที่แน่นอน เขาจะศึกษาในวงกว้าง เพื่อนำไปสู่หรือนำไปสนับสนุนสิ่งที่เขาคิด เขาเชื่อ เขาจะเรียนได้ดีเมื่อมีข้อมูลมาก ๆ ให้เขาพิจารณาตัดสิน คัดเลือก เพื่อที่จะเลือกปฏิบัติในแนวทางที่ดีกว่า ทำให้เขาประสบความสำเร็จมากในการเรียนอยู่เสมอ

7. แบบมายา (The Shadow) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้จะติดตามความรู้อย่างรวดเร็ว รีบท่องหนังสือ จดไว้ทันที มีความขยันขันแข็งในการท่องตำราเพื่อสอบ เมื่อเข้าห้องสอบจะรีบสำรวจคำถามเพื่อหาคำตอบก่อนที่จะลืมสิ่งที่เตรียมและจำมา

8. แบบบิดบัง (The Mask) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ได้ศึกษาและเตรียมการมาอย่างดี มีความพร้อมในการเรียนและการสอบเป็นอย่างมาก แต่บิดบังอำพรางให้คนอื่นเห็นว่าตนเองไม่ได้เตรียมตัวมา ไม่มีความพร้อมในการสอบ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เพื่อน ๆ อ่านหนังสือน้อยลง เป็นผลให้ตนเองมีผลการเรียนดีกว่าคนอื่น ๆ เมื่อผลสอบออกมา พวกนี้จะมองหน้าเพื่อนไม่สนิท

9. แบบนักปฏิบัติ (The Pragmatist) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ชอบการเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติ เมื่อผู้สอนกำหนดอะไรมา เขาจะทำได้ หรือเดินตามโปรแกรมของตนเองได้ดี เขาจะเลือกวิชาที่เรียนอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. แบบนักสร้างสรรค์ (The Innovator) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้สามารถสร้างความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวของเขาขึ้นมาได้ และในขณะเดียวกัน เขาก็จะลึกลงไปได้ด้วยตัวของเขาเอง พวกเขามีเป้าหมายในการเรียนรู้ มักอ่อนไหวต่อความแตกต่างระหว่างความรู้และความคิดเห็น แบบการเรียนของเขายืดหยุ่นได้

11. แบบนักเล่นลวงตา (The Illusionist) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ตั้งใจเรียนใช้เวลาส่วนมากเพื่อการเรียนรู้ ชอบเรียนร่วมกับเพื่อน เตรียมให้พร้อมสำหรับการเรียนทำงานอย่างเป็นระเบียบ แต่ความจริงได้รับความรู้ความเข้าใจเนื้อหาเพียงเล็กน้อย เพราะเรียนแบบท่องจำ

12. แบบนักโทษทางปัญญา (The Cognitive Prisoner) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้อาศัยความจำ และความระลึกได้ในการเรียนรู้ และเข้าใจเนื้อหาทางปัญญาได้ดี แต่การนำไปใช้หรือการประยุกต์กับงานเป็นสิ่งลำบากสำหรับคนกลุ่มนี้

จากลักษณะแบบการเรียนทั้ง 12 แบบ ที่กล่าวถึงนี้ ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนมีลักษณะของแบบการเรียนที่ต่างกันอย่างออกไป ในบางครั้งอาจแยกออกจากกันได้ยาก แต่จะเป็นแนวทางให้เราเข้าใจผู้เรียนได้มากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

กราชา และ ไรซ์แมน (Grasha and Reichman, อ้างถึงใน Bergquist and Phillips, 1975) ได้ศึกษาและแบ่งประเภทแบบการเรียนของนักศึกษาออกเป็น 6 แบบ ซึ่งผู้วิจัยได้ถือเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วย กราชา และ ไรซ์แมน ได้แบ่งรูปแบบการเรียน โดยถือทัศนคติที่มีต่อการเรียน ความคิดเห็นที่มีต่อครูและเพื่อน และวิธีการโต้ตอบกันในชั้นเรียนของนิสิตนักศึกษาเป็นเกณฑ์ เขาได้จำแนกรูปแบบการเรียนและลักษณะของผู้เรียนแต่ละรูปแบบดังนี้ คือ

1. แบบอิสระ (Independent) แบบการเรียนนี้เป็นลักษณะของผู้เรียนที่ชอบคิดด้วยตนเอง ชอบที่จะทำงานด้วยความคิดของตนเอง แต่ก็รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนด้วย เขาจะตั้งใจเรียนในเนื้อหาวิชาที่รู้สึกที่สำคัญ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) เป็นแบบของผู้เรียนพวกที่ไม่สนใจเรียนเนื้อหาวิชาในชั้นเรียนตามแบบแผน ไม่มีส่วนร่วมกับนักศึกษาคนอื่น ๆ และอาจารย์ในห้องเรียน เขาเหล่านี้ไม่สนใจสิ่งที่จะเกิดขึ้น และความเป็นไปในชั้นเรียน
3. แบบร่วมมือ (Collaborative) เป็นแบบที่ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าเขาจะสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดด้วยการร่วมมือกัน โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความสามารถซึ่งกันและกัน พวกนี้ร่วมมือกับอาจารย์ กลุ่มเพื่อน และชอบที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น เขามองชั้นเรียนเป็นสถานที่ซึ่งเหมาะสมสำหรับการมีปะทะสังสรรค์ทางสังคม และเรียนรู้เนื้อหาวิชา
4. แบบพึ่งพา (Dependent) แบบการเรียนนี้เป็นลักษณะของผู้เรียนที่มีความอยากรู้อยากเห็นทางวิชาการน้อยมาก และจะเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่กำหนดให้เรียนเท่านั้น เขามองว่าอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้นเรียนเป็นแหล่งความรู้ และแหล่งสนับสนุนทางวิชาการ เขาพยายามแสวงหาผู้ที่มีความสามารถที่จะแนะแนวทางในการศึกษา และต้องการได้รับคำบอกกล่าวว่าควรทำอะไร
5. แบบแข่งขัน (Competitive) เป็นแบบที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยการพยายามกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีกว่าคนอื่นในชั้นเรียน เขามีความรู้สึกว่าจะต้องแข่งขันกับคนอื่น เพื่อรางวัลในชั้นเรียน เช่น ระดับคะแนนที่ดีกว่า หรือได้รับคำชมเชยจากอาจารย์ เขามองดูบรรยากาศในห้องเรียนว่าจะต้องมีการแพ้ หรือชนะ และเขาต้องเป็นผู้ชนะ เสมอ
6. แบบมีส่วนร่วม (Participant) แบบการเรียนนี้เป็นลักษณะของผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้เนื้อหาวิชา และชอบที่จะเข้าชั้นเรียน มีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ให้ได้มากที่สุดจากชั้นเรียน และมีส่วนร่วมกับผู้อื่น ทำตามที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ด้วย เขามีความรู้สึกว่าควรจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ แต่จะมีส่วนร่วมน้อยถ้ากิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนในชั้นเรียน

จากแบบการเรียนที่ได้กล่าวมา ตามแนวการแบ่งการเรียนนั้น สามารถนำมาเปรียบเทียบกัน โดยยึดถือแบบของ กราชา และ ไรซ์แมน เป็นหลัก เปรียบเทียบกับแบบการเรียนของคนอื่น ๆ จะ ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบแบบการเรียนรู้แบบต่าง ๆ

กราชาและไรช์แมน (Grasha and Reichman)	แมนน์ และคนอื่น ๆ (Mann and Others)	แบนด์ท์ และคนอื่น ๆ (Bandt and Others)
แบบอิสระ (Independent)	- แบบอิสระ	- แบบมายา - แบบผู้ชำนาญเฉพาะ - แบบนักสืบ
แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant)	- แบบหัวใจ - แบบปฏิบัติ	
แบบร่วมมือ (Collaborative)	- แบบแสวงหาความสนใจ	- แบบนักปฏิบัติ
แบบพึ่งพา (Dependent)	- แบบยินยอม - แบบสงบเงียบ	- แบบนักไม่สันติภาพ
แบบแข่งขัน (Competitive)		- แบบนักโทษทางปัญญา - แบบปิดบัง - แบบโดดเดี่ยว
แบบมีส่วนร่วม (Participant)		- แบบนักเล่นกลลวงตา - แบบเจ้าความคิด
	- แบบวีรบุรุษ - แบบวิตกกังวล	- แบบนักสร้างสรรค์ - แบบนักปรับปรุง

จากลักษณะนิสัยนักศึกษา และแบบการเรียนรู้ที่ได้เสนอมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ชัดว่าในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนควรจะมุ่งให้ความสนใจไปที่ตัวผู้เรียนเป็นประการสำคัญ ความแตกต่างในเรื่องของบุคลิกภาพ ลักษณะของผู้เรียน และแบบเรียนของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญซึ่งมีอาจจะเลยได้ การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้ดีนั้นก็ต่อเมื่อแบบการสอนของผู้สอนมีความสัมพันธ์กับแบบเรียนของผู้เรียน (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ อ่างถึงใน พรชูลี อาชวอรุณ, 2525) ผู้สอนจึงต้องพัฒนาแบบการสอน (Teaching Styles) ควบคู่ไปกับการเรียนรู้แบบการเรียน (Learning Styles) ของผู้เรียน

ตอนที่ 4

การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา สาขาเกษตรศาสตร์แห่งแรกของประเทศไทย มีลักษณะเฉพาะ ในด้านการเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เน้นหนักในสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ (สำออง ศรีนิลทา, 2528) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 ตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญอย่างยิ่งของการศึกษาด้านการเกษตร และต้องการสนับสนุนวิชาการด้านเกษตรกรรมให้ก้าวหน้าในขณะนั้น โดยให้รวมกิจการของวิทยาลัยเกษตรกรรมที่บางเขนเข้ากับโรงเรียนวนศาสตร์ของกรมป่าไม้ที่จังหวัดแพร่ และยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีหน้าที่จัดการศึกษาค้นคว้าและส่งเสริมวิชาการ-เกษตรศาสตร์ และวิชาอื่น ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับวิชาเกษตรศาสตร์ (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2486) ในระยะแรกเปิดทำการสอน 4 คณะ คือ คณะเกษตร คณะประมง คณะวนศาสตร์ และคณะสหกรณ์ (ปัจจุบันได้พัฒนามาเป็นคณะ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ) ซึ่งเป็นคณะที่ดำเนินการให้การศึกษาในสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ทั้งสิ้น ต่อมามหาวิทยาลัยได้ทำการปรับปรุงขยายหลักสูตรการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของสังคม โดยได้มีการจัดตั้งคณะต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีก 7 คณะ คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสัตว-แพทยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร และคณะมนุษยศาสตร์ วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยเปลี่ยนจากเดิมที่มุ่งเน้นให้การศึกษาเฉพาะด้านสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ไปสู่การให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย

ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง และทบวงวัฒนธรรม (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2511) และได้ทำการขยายพื้นที่ดำเนินการไปยังวิทยาเขตกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม เพิ่มขึ้นอีก 1 แห่ง

การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใช้ระบบการศึกษาตามหลักสากล แบ่ง
ระยะเวลาการศึกษาเป็นเทอม (Semester System) ใน 1 ปีการศึกษา มี 2 ภาคการ-
ศึกษาปกติ (Two Regular System) แต่ละภาคการศึกษามีระยะเวลาเรียนนานประมาณ
15 สัปดาห์ มหาวิทยาลัยจัดเนื้อหาวิชาที่จะสอนออกเป็นรายวิชา (Course) การวัดปริมาณ
การศึกษาใช้ระบบหน่วยกิต (Credit) โดยแต่ละภาคการศึกษานิสิตจะต้องลงทะเบียนไม่น้อย-
กว่า 12 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต การวัดผลการศึกษาใช้ระดับคะแนน (Grade)
เป็นตัวแสดงผลการศึกษาของนิสิตในแต่ละรายวิชา ดังนี้

<u>ระดับคะแนน</u>	<u>แต้มระดับคะแนน</u>	<u>มีความหมาย</u>
(Grade)	(Grade Point)	
A	4.0	ดีเยี่ยม
B+	3.5	ดีมาก
B	3.0	ดี
C+	2.5	ค่อนข้างดี
C	2.0	พอใช้
D+	1.5	อ่อน
D	1.0	อ่อนมาก
F	0.0	ตก
I	ม.ส.	ไม่สมบูรณ์

การเทียบชั้นเรียนของนิสิต ถือเป็นเกณฑ์ของจำนวนหน่วยกิตที่สะสมได้ ดังนี้

สอบไล่ได้	1-36 หน่วยกิต	ให้เทียบเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1
สอบไล่ได้	37 หน่วยกิตขึ้นไป	ให้เทียบเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2
สอบไล่ได้	73 หน่วยกิตขึ้นไป	ให้เทียบเป็นนิสิตชั้นปีที่ 3
สอบไล่ได้	109 หน่วยกิตขึ้นไป	ให้เทียบเป็นนิสิตชั้นปีที่ 4

สอบไล่ได้ 150 หน่วยกิตขึ้นไป ให้เทียบเป็นนิสิตชั้นปีที่ 5
 สอบไล่ได้ 186 หน่วยกิตขึ้นไป ให้เทียบเป็นนิสิตชั้นปีที่ 6

การสำเร็จการศึกษา นิสิตจะต้องสอบไล่ได้ครบรายวิชาและหน่วยกิตสะสมตามหลักสูตรของแต่ละคณะวิชา โดยมีระยะเวลาการศึกษาไม่เกิน 2 เท่า ของจำนวนปีการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และมีแต้มคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป

หลักสูตรการศึกษาในแต่ละคณะวิชา ตามปกติเป็นหลักสูตร 4 ปี ยกเว้นหลักสูตรคณะสัตวแพทยศาสตร์ เป็นหลักสูตร 6 ปี ซึ่งหลักสูตรต่าง ๆ บางหลักสูตรจะมีการฝึกงานภาคสนาม โดยหลักสูตรการศึกษาของทั้ง 11 คณะวิชา อาจแสดงรายละเอียดของจำนวนหน่วยกิต และจำนวนชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติและการฝึกภาคสนามได้ดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรจำแนกตามหมวดวิชาและคณะวิชา

คณะวิชา	หน่วยกิตสะสม ตลอดหลักสูตร	วิชาพื้นฐาน ทั่วไป	วิชาเฉพาะ ด้าน	วิชาเลือก	การฝึกภาคสนาม
1. เกษตร	148-149	60-67	67-80	3-12	มีการฝึกปฏิบัติ 6 หน่วยกิต
2. ประมง	146	69	74	3	ฝึกภาคสนามไม่ต่ำกว่า 200 ชั่วโมง
3. วนศาสตร์	150	61	86	3	ฝึกภาคสนามในระหว่างบด ภาคเรียน
4. วิทยาศาสตร์	144-145	42-43	89-96	6-12	
5. วิศวกรรม- ศาสตร์	148-150	49	96-98	3	ฝึกภาคสนามไม่ต่ำกว่า 240 ชั่วโมง
6. อุตสาหกรรม- เกษตร	147-148	56-59	82-86	3-6	ฝึกงานไม่ต่ำกว่า 300 ชั่วโมง
7. สัตวแพทย์- ศาสตร์	226	39	181	6	ฝึกภาคสนามไม่ต่ำกว่า 200 ชั่วโมง
8. ศึกษาศาสตร์	141-146	42-52	86-95	4-7	บางสาขาวิชามีการฝึกภาค สนามไม่ต่ำกว่า 150 ชั่วโมง
9. สังคมศาสตร์	142-151	43-53	76-99	6-24	
10. เศรษฐศาสตร์ และบริหาร- ธุรกิจ	144-147	37-51	91-106	3-6	บางสาขาวิชาต้องผ่านการฝึก ภาคสนามไม่ต่ำกว่า 200 ชั่วโมง
11. มนุษยศาสตร์	143-147	36-42	85-101	6-24	บางสาขามีการอบรมหรือ ฝึกงานไม่ต่ำกว่า 130,200 หรือ 300 ชั่วโมง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีนโยบายที่จะสนับสนุนให้นักศึกษารู้จักการทำงานร่วมกัน มีความสามัคคีในหมู่คณะ เสียสละต่อส่วนร่วม การผลิตบัณฑิตเน้นการออกไปทำงานและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ในการจัดหลักสูตรการศึกษา จึงเน้นเนื้อหาวิชาที่สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างบุคคล โดยหลักสูตรในแต่ละคณะวิชาจะจัดให้รายวิชามีการปฏิบัติการควบคู่ไปกับการบรรยาย แต่จะเน้นให้มีการปฏิบัติการมากกว่า มีการมอบหมายงานให้ทำเป็นกลุ่มในลักษณะให้นักศึกษาได้ร่วมมือกัน เพื่อฝึกให้นักศึกษาได้รู้จักการทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อน ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและความสามารถได้อย่างเต็มที่

การศึกษาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การศึกษาใน 2 ปีแรก ซึ่งได้แก่ ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 หรือระดับต้น เป็นการศึกษาทางด้านวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยนิสิตคณะวิชาต่าง ๆ จะเรียนวิชาสามัญพื้นฐานร่วมกัน ส่วนการศึกษาใน 2 ปีหลัง ซึ่งได้แก่ ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 หรือระดับปลาย เป็นการศึกษาในสาขาวิชาเอกหรือวิชาเฉพาะด้านตามหลักสูตรของแต่ละคณะวิชานิสิตจะแยกย้ายกันไปศึกษาตามคณะต่าง ๆ ของตนเอง และนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะมีการลงทะเบียนเรียนข้ามคณะได้โดยเสรี

ตอนที่ 5

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเสนอ งานวิจัยเกี่ยวกับนิสัยและทัศนคติในการเรียนของผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และนิสัยในการเรียน และงานวิจัยเกี่ยวกับแบบการเรียน ทั้งงานวิจัยของต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศไทยดังนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

บราวน์ และ โฮลท์แมน (Brown and Holtzman, 1955) ได้สนใจและทำการศึกษาเกี่ยวกับ เรื่องนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียน โดยตั้งสมมุติฐานว่าองค์ประกอบเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน และทัศนคติในการเรียน น่าจะมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของ

นักเรียนมากกว่าตัวแปรทางด้านบุคลิกภาพและจิตใจอื่น ๆ เขาทั้งสองได้สร้างแบบสำรวจทัศนคติในการเรียนและทัศนคติในการเรียนขึ้น (The Survey of Study Habits and Attitudes-SSHA) นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้น 12 จำนวน 455 คน แล้วนำคะแนนที่ได้จากแบบสำรวจไปหาค่าสหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งได้จากคะแนนสอบปลายปี ผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระบุว่า คะแนนจากแบบสำรวจทัศนคติในการเรียนและทัศนคติในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชายและหญิง เท่ากับ .48 และ .51 ตามลำดับ และทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการศึกษาได้สนับสนุนสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น

ค.ศ. 1970 เอ็นทวิสเทิล และ โดโรธี (Entwistle and Dorothy) ได้ศึกษาว่าบุคลิกภาพ วิธีเรียน จะมีความสัมพันธ์หรือไม่กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวจะมีวิธีการเรียน หรือนิสัยในการเรียน และผลการเรียนดีกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ทั้งสองได้สรุปผลการวิจัยได้ว่า นิสัยที่เรียนดีจะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีวิธีการเรียนที่ดี มีแรงจูงใจในการเรียนสูง ตลอดจนมีความมั่นคงในอารมณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเพศ และนิสัยในการเรียน ผู้วิจัยขอเสนองานวิจัยของ คาน (Khan, 1969) เขาได้ศึกษาและพบว่า ทัศนคติของนักเรียนชายที่มีต่อครูมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนนักเรียนหญิงแทนที่จะเป็นทัศนคติที่มีต่อครู กลับเป็นนิสัยในการเรียนที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนั้นเขายังได้สรุปว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของคนเรานอกจากจะขึ้นอยู่กับสติปัญญาแล้ว อารมณ์ความรู้สึก ทัศนคติในการเรียน ตลอดจนนิสัยในการเรียนก็มีบทบาทสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเช่นกัน และในปี ค.ศ. 1957 วีดาวาลลี (Vedavalli) ได้ศึกษาพบว่า นิสัยขยันมีนิสัยในการเรียนดีกว่านิสัยหุนหัน นิสัยหุนหันที่อยู่ในชนบทมีนิสัยในการเรียนดีกว่านิสัยที่อยู่ในเมืองเล็กน้อย จากผลการศึกษาแสดงว่า ตัวแปรเกี่ยวกับเพศ มีอิทธิพลต่อนิสัยในการเรียน ทำให้นิสัยในการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งก็น่าจะมีผลส่งไปถึงแนวทางในการเรียนรู้ และแบบการเรียนที่แตกต่างกันด้วย

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับแบบการเรียน ยูซอฟ (Yosoff, 1983) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับรูปแบบการเรียนของกลุ่มนักศึกษาชาวมาเลเซีย ที่สิงคโปร์ ๗ มหาวิทยาลัยอัสตานา โดยที่ใช้แบบวัดแบบการเรียนของ โคลบ (Kolb's Learning Style Inventor) เขาค้นพบว่า พฤติกรรมที่พยายามหลีกเลี่ยงความ

ล้มเหลว มีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่มีลักษณะเห็นได้ชัด ส่วนพฤติกรรมที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ระดับชั้นปี และสาขาวิชาเรียน เป็นตัวประกอบที่มีนัยสำคัญในความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรูปแบบการเรียน และพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างที่จะเป็นอิสระจากรูปแบบการเรียน ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผลจากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญบางอย่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรูปแบบการเรียนเมื่อวิเคราะห์โดยองค์ประกอบต่าง ๆ

นอกจากนี้ กิลด์ (Guild, 1980) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแบบการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยแมสซาชูเซต (University of Massachusetts) เพื่อที่จะให้อาจารย์นำแบบการเรียนมาใช้ประโยชน์ในการสอนในชั้นเรียน พบว่า

1. นักศึกษามีแนวทางในการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งอาจจะจัดเป็นลักษณะแบบการเรียนของแต่ละคน
2. คุณลักษณะของแบบการเรียนสามารถประเมินผลและจำแนกได้
3. คุณลักษณะของแบบการเรียนมีผลต่อบุคคลในทิศทางที่ต่างกัน และมีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อแบบการเรียนของบุคคล
4. ทฤษฎีแบบการเรียน มีความสำคัญในการที่จะนำมาใช้สำหรับการเรียนการสอนในชั้นเรียน
5. แบบการสอนที่ดีจะมีผลต่อแบบการเรียน และผลการเรียน

ผลของการวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ความแตกต่างทางด้านนิสัยในการเรียน หัตถ์คติในการเรียน บุคลิกภาพ และเพศ ทำให้มีนักศึกษามีแบบการเรียนแตกต่างกัน

งานวิจัยในประเทศไทย

งานวิจัยเกี่ยวกับนิสัยและหัตถ์คติทางการเรียน ได้แก่ งานวิจัยของ นภาพร เมมรัชชาวิช (2515) ซึ่งได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยและหัตถ์คติในการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเปรียบเทียบนิสัยและหัตถ์คติในการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสำรวจนิสัยและหัตถ์คติในการเรียนของ บราวน์ และ โฮลท์ชแมน (The Survey of Study Habits and

Attitudes : Brown and Holtzman: Form H) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษา พบว่า นิสัยและทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีนิสัยและทัศนคติในการ เรียนไม่แตกต่างกัน โดยทั่วไปแล้วนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนต่างสาขาจะต่างกัน ยกเว้นนักเรียนชายแผนกวิทยาศาสตร์และนักเรียนหญิงแผนกศิลปศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยเกี่ยวกับแบบการเรียน มีผู้ทำการวิจัยไว้หลายท่านดังนี้ คือ

ประโยชน์ คุณต์กาญจนกุล (2525) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แบบการเรียนของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 750 คน โดยใช้เครื่องมือจากแบบวัดแบบการเรียนของ กราซา และไรซ์แมน พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชอบแบบการเรียน 4 แบบ คือ ชอบแบบ การเรียนแบบร่วมมือค่อนข้างสูง ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระอยู่ใน ระดับปานกลาง ไม่ชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง และแบบแข่งขัน นิสิตชายมีแบบการเรียน แบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง ในขณะที่นิสิตหญิงมีแบบการเรียนพึ่งพาและแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิต ชาย นิสิตที่มีระดับชั้นปีต่างกัน ชอบแบบการเรียนแบบพึ่งพาต่างกัน คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 ชอบแบบ การเรียนแบบพึ่งพามากกว่านิสิตปีอื่น ๆ นิสิตชั้นปีที่ 4 ชอบแบบการเรียนแบบพึ่งพาน้อย นิสิต ในสาขาวิชาต่างกันชอบแบบการเรียนแบบอิสระ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน นิสิต ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือ และแบบมีส่วนร่วมมากกว่า นิสิตที่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

อุไรรัตน์ ศรีสวอย (2527) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบ การเรียน กับเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และวิชาเอก ของนักศึกษาวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบวัดแบบการเรียนของ กราซา และไรซ์แมน พบว่า นักศึกษา วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมาก ชอบแบบ การเรียนแบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษาไม่ชอบ แบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกัน ชอบแบบการเรียนทุกแบบไม่ แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาในวิชาเอกต่าง ๆ ชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง และแบบพึ่งพา

แตกต่างกัน คือ นักศึกษาวิชาเอกภาษาไทย ชอบแบบการเรียนแบบหลักเสียงน้อยที่สุด และ นักศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปชอบแบบการเรียนแบบฟังพามากที่สุด

ลักษณี่ มินะนันท์ และ รุจิเรศ ธนุรักษ์ (2527) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาพยาบาลโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ตามตัวแปรภูมิภาค ๓ ระดับชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 275 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดแบบการเรียนของ กราชา และ ไรซ์แมน พบว่า นักศึกษาพยาบาลชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือมาก รองลงมาชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม แบบฟังพา แบบอิสระอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และไม่ชอบแบบการเรียนแบบแข่งขันและแบบหลักเสียง นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดชอบแบบการเรียนทุกอย่างไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกันชอบแบบการเรียนแต่ละแบบแตกต่างกัน คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชอบแบบการเรียนแบบฟังพามากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชอบแบบการเรียนแบบหลักเสียงและแบบแข่งขันมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 และปีที่ 1 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชอบแบบการเรียนแบบอิสระมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1

กอบกาญจน์ ศรประสิทธิ์ (2529 อ้างถึงใน หัตถ์เนย์ คีร์วัฒน์, 2532) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ตามตัวแปรสถาบัน ระดับชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 725 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดแบบการเรียนของ กราชา และ ไรซ์แมน พบว่า นักศึกษาพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือมาก ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม แบบฟังพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน และแบบหลักเสียงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกันชอบแบบการเรียนแตกต่างกัน 5 แบบคือ แบบหลักเสียง แบบร่วมมือ แบบฟังพา แบบแข่งขัน และแบบมีส่วนร่วม นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ชอบแบบการเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน

หัตถ์เนย์ คีร์วัฒน์ (2532) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แบบการเรียนของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้แบบวัดแบบการเรียนของ กราชา และ ไรซ์แมน เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม และร่วมมือมาก ส่วนแบบการเรียนอื่น ๆ ชอบปานกลาง ได้แก่ แบบอิสระ แบบหลักเสียง แบบฟังพา และแบบแข่งขัน ตามลำดับ นักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ชอบแบบการเรียนแบบแข่งขันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนแบบการ

เรียนอื่น ๆ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน นักศึกษาที่มาเรียนเป็นประจำชอบแบบการเรียนแบบหลักเสียงแตกต่างจากนักศึกษาที่มาเรียนเป็นบางครั้ง และนักศึกษาที่ไม่เคยมาเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ชอบแบบการเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ พรทิพย์ บุณรอด (2534) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แบบการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 961 คน โดยใช้เครื่องมือจากแบบวัดแบบการเรียนของ กราชา และไรซ์แมน พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือรองลงมา และชอบแบบการเรียนแบบหลักเสียงน้อยที่สุด และเมื่อทำการเปรียบเทียบความเกี่ยวข้องระหว่างแบบการเรียนกับระดับชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า แบบการเรียนกับระดับชั้นปี ไม่มีความเกี่ยวข้องกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ขณะที่สาขาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับแบบการเรียนที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยที่นิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด ขณะที่นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและระดับต่ำ ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด ขณะที่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับกลาง ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับแบบการเรียนของนิสิตนักศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษามักมีแนวโน้มในการเรียนที่แตกต่างกัน จากงานวิจัยที่ปรากฏเห็นได้ชัดว่า มีตัวแปรหลายตัว เช่น เพศ ระดับชั้นปี วิชาเอก สาขาวิชา ลักษณะการมาเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลกระทบและมีความสัมพันธ์กับแบบการเรียน ทำให้นิสิตนักศึกษามีแบบการเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งแบบการเรียนของนิสิตนักศึกษานี้ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่อาจารย์ควรให้ความสนใจ การที่อาจารย์ผู้สอนได้ทราบถึงแบบการเรียนที่นิสิตนักศึกษาชอบ จะเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ